

Riktlinjer för handläggning av insatser enligt socialtjänstlagen inom utredning äldre Umeå kommun

Gäller från 2021-05-15

Dokumentnamn: Riktlinjer för handläggning av insatser enligt socialtjänstlagen inom utredning äldre Umeå kommun		
Dokumentansvarig: Jessica Atrakchi, enhetschef Utredning äldre		Dokumentdatum: 2017-05-11
Godkänd av: Susanna Stenlund, verksamhetschef Utredning äldre och prevention	Version: [10.0]	Reviderad: 2025-12-10

Innehåll

Riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen	2
Berörda och ansvariga.....	2
Insatser enligt socialtjänstlagen	2
Beskrivning	3
Handlägningsprocessen.....	3
Ansökan	3
Uppdrag till utföraren	4
Genomförandeprocessen.....	4
Avgift för insatser	4
Välfärdsteknologi och digitalisering	5
IBIC - Metodstöd till socialsekreterare och utförare	5
Individperspektivet inkluderar nätverket och civilsamhället.....	5
Behovsförändring	6
LOV - kundval	6
Insatser	6

Riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen

Äldrenämnden fastställer vägledande riktlinjer för beslut och genomförande av insatser enligt socialtjänstlagen inom äldrenämnden. Riktlinjerna för beslut och genomförande av insatser enligt socialtjänstlagen syftar till att alla som söker om insatser enligt socialtjänstlagen ska ges en likvärdig bedömning och genomförande.

Berörda och ansvariga

Insatser enligt socialtjänstlagen

Äldres och personer med funktionsnedsättnings rätt till stöd och hjälp genom kommunens äldreomsorg regleras i socialtjänstlagen (2025:400). Lagen ger den som inte själv kan tillgodose sina behov, eller få dem tillgodosedda på annat sätt, rätt till insatser för sin försörjning och livsföring i övrigt. Genom insatsen ska den enskilde tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden. Rätten till insatser prövas efter en ansökan från den enskilde. Kommunen utreder behovet och beslutar om insatser. Insatser beviljas om behov finns och de inte kan tillgodoses på annat sätt. I samband med behovsbedömningen ska alltid den enskildes möjligheter till stöd och hjälp från eget nätverk och samhällets övriga stödinsatser undersökas.

Rätten till insatser enligt SoL

11 kap. 1 § SoL reglerar rätten till insatser för personliga behov. När den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt kan den enskilde beviljas sökt insats. Rätten till insatser är direkt knuten till behov som inte kan tillgodoses på annat sätt. Insatserna ska tillförsäkra den enskilde skäliga levnadsförhållanden och utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Äldre personer

Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (2 kap. 3 § SoL). Äldrenämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd (8 kap. 4 § SoL).

Beskrivning

Handläggningsprocessen

Helhetssyn skall prägla handläggningen och utredningen skall belysa den enskildes behov. Den enskilde ska informeras om de möjligheter och resurser som erbjuds eller som finns till hands i samhället i övrigt – så som exempelvis tjänster och teknik som finns tillgängligt för alla. Utredningar om hemtjänst och särskilt boende omfattas av socialtjänstlagens och förvaltningslagens bestämmelser. Dokumentation ska ske enligt SOSFS 2014:5.

Äldre som är invånare i Umeå ska få stöd, hjälp och en omsorg med god kvalitet när de behöver det. Det individuella behovet är avgörande för vilka insatser som är aktuella. Beslut fattas utifrån individuella behov i det enskilda fallet och får aldrig baseras enbart på riktlinjer eller generella regler i kommunen. Vid bedömningen av vad som i det enskilda fallet ska ses som skäligt kan socialsekreteraren vid tveksamhet söka stöd i rättspraxis, i dessa riktlinjer samt vid gemensamma ärendedragningar. Vid bedömning av vilken insats som kan komma ifråga måste en sammanvägning göras av olika omständigheter såsom den önskade insatsens lämplighet som sådan, kostnaderna för den önskade insatsen i jämförelse med andra insatser samt den enskildes önskemål. Det finns inte någon obegränsad frihet för den enskilde att välja insatser oberoende av kostnad.

Enligt handläggning och dokumentation inom socialtjänsten anses det vara lämpligt att tidsbegränsa besluten om behovet av insatserna antas kunna förändras över tid. Besluten ska följas upp i god tid innan det upphör att gälla och den enskilde har möjlighet att ansöka om fortsatt stöd.

Socialsekreterare ansvarar för uppföljning på individnivå. Vid uppföljning av beslutet säkerställer socialsekreteraren att den enskilde har fått insatser enligt beslut och stämmer av måluppfyllelse. Därtill ställs frågor till den enskilde om nöjdhetsgrad, upplevelse av bemötande, känsla av delaktighet och möjlighet att kunna påverka utförandet. I samband med uppföljning av beslutet görs också en uppföljning av genomförandeplanen, om den är upprättad tillsammans med den enskilde och om det av denna framgår på vilket sätt den enskilde önskar få sina insatser utförda.

Ansökan

Ansökan om insatser kan lämnas av den enskilde till socialsekreteraren, via telefon, post eller e-tjänst på Umeå kommuns webbsida. Den som inte längre har förmåga att företräda

sig själv kan företrädas av god man eller förvaltare som kan ha behörighet att lämna ansökan om insatser i den enskildes ställe.

Ansökan om insatser kan även lämnas av en fullmaktshavare. Den enskilde kan genom framtidsfullmakt bestämma vem som ska företräda hen i framtiden om hen inte längre kan ta hand om sina angelägenheter. Framtidsfullmakt är ett alternativ till god man- och förvaltarskap och kan ge fullmaktshavaren behörighet att ansöka om insatser.

När den som inte har behörighet att företräda den enskilde tar kontakt och meddelar behov av stöd för den enskilde hanteras detta som en anmälan. Socialsekreterare tar därefter kontakt med enskild eller företrädare för att ta reda på om enskild önskar lämna ansökan.

Socialtjänstlagen innehåller inga tvångsinsatser och en utredning av den enskildes behov och beslut om insatser endast kan endast genomföras om den enskilde själv vill det.

Uppdrag till utföraren

Socialsekreterarens uppdrag till en utförare ska dokumenteras och innehålla vilken bedömning som socialsekreteraren har gjort av den enskildes behov, vad som ingår i uppdraget och vilket eller vilka mål som beslutats. Dessa uppgifter dokumenteras i en beställning som skickas till vald utförare.

Genomförandeprocessen

Äldrenämndens insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med honom eller henne och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar. Genomförandet av en beslutad insats ska dokumenteras enligt SOSFS 2014:5.

Hur en beslutad insats ska genomföras ska dokumenteras i en genomförandeplan som upprättas hos utföraren med hänsyn tagen till den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Digital teknik ska alltid övervägas som första alternativ i genomförandet av insatser när det kan användas för att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för den enskilde. Utföraren ansvarar också för att kontinuerligt följa upp insatsen för att säkerställa att den enskilde får den beviljade insatsen utförd enligt nämndens beslut och gällande författningar.

Avgift för insatser

Den enskilde betalar en avgift för de beviljade insatserna.

Välfärdsteknologi och digitalisering

Välfärdsteknik är digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning. Exempel på välfärdsteknik är olika former av hjälpmedel för det dagliga livet som innehåller digital teknik, digitala trygghetslarm, tillsyn via kamera, sensorer för påminnelser, robotar och datorprogram. Det finns ingen begränsning för vad som kan benämnas välfärdsteknik så länge som produkten eller tjänsten ryms i definitionen ovan.

Nämndens övergripande mål är att skapa tidsenlig vård och omsorg med individens behov i centrum med hjälp av ny teknik och smarta arbetsätt. Utvecklingen ska leda till ökad tillgänglighet, självständighet, trygghet och kvalitet för brukare och ökad effektivitet i verksamheten. Välfärdsteknologi ska vara en naturlig del i verksamhetsutvecklingen och genom att använda ny teknik eller nya arbetsprocesser eftersträvas ändrade beteende och arbetsätt med fokus på den enskildes delaktighet, behov, mål och resultat.

Digital teknik ska alltid övervägas som första alternativ när det kan användas för att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för den enskilde. Detta avser både handläggningsprocessen och genomförandeprocessen.

IBIC - Metodstöd till socialsekreterare och utförare

Som metodstöd används Socialstyrelsens nationella modell "Individens behov i centrum, IBIC". Modellen är ett stöd för socialsekreteraren och utföraren när de ska identifiera och beskriva individens behov, resurser, mål och resultat. Det är individens behov som behöver styra vilka insatser som kan erbjudas och hur de sedan kan utformas. Modellen gör det också möjligt att följa upp individens resultat och värdera måluppfyllelse. Genom att använda Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, ICF, är det möjligt att beskriva individens situation både fysiskt, psykiskt och socialt.

Individperspektivet inkluderar nätverket och civilsamhället

Den hjälp, vård eller omsorg som ges till individen från det sociala nätverk han eller hon ingår i, äger rum inom ramen för någon form av relation mellan människor. Relationen kan se olika ut och kan bestå av många personer, som förenas genom familje-, släkt-, vänskaps- eller känslomässiga band. Ett anhörigperspektiv innebär att familjen eller andra berörda som finns kring individen involveras och att verksamheten är lyhörd även för deras behov. Det innebär att det sociala nätverket uppmärksammas och när det är möjligt inkluderas. Att ta med de personer som är viktiga för den närstående som helt eller delvis tillgodoser den

närståendes behov av omsorg och som är viktiga för dennes livssituation är en del av ett behovsorienterat arbetssätt. Även insatser från civilsamhället i övrigt - så som volontärverksamhet, digital teknik och tjänster - ska uppmärksammas och när det är möjligt inkluderas.

När två vuxna personer sammanbor i samma hushåll gäller hushållsgemenskap. Det innebär att de har ett gemensamt ansvar att sköta hushållsuppgifterna som ingår i ett hushåll och när den ena inte längre har förmåga att sköta hushållsuppgifterna tillfaller ansvaret den andra parten i hushållet. Har ingen av de sammanboendena förmåga att sköta hushållsuppgifterna finns det stöd att få, i form av hemtjänst.

Behovsförändring

Har den enskilde ett förändrat behov av stöd, utökat eller minskat, ska socialsekreteraren informeras om det förändrade behovet. I kontakt med den enskilde kan beslutet komma att ändras.

LOV - kundval

När den enskilde ansöker om insatser lämnar socialsekreterare information om kundval och den enskildes rätt och möjlighet att välja utförare. Önskar den enskilde att byta utförare för pågående insatser meddelas detta till socialsekreteraren. Bytet genomförs efter 14 dagar från det att önskemålet meddelats.

Insatser

Vid utförandet av samtliga hemtjänstinsatser ingår tillsynsansvar, nödvändiga förflyttningar för att utföra den beviljade insatsen, att vara den enskilde behjälplig med enklare uppgifter så som att ställa fram vatten eller ställa fram ett föremål samt att kommunicera med den enskilde på sätt som är brukligt för denne. För detta behövs inte en insats beviljas om den enskilde sedan tidigare har insatser från hemtjänsten.

Lärande och att tillämpa kunskap

Insats för att lösa problem

Insats för att lösa problem genom att finna lösningar på problem och situationer och genomföra den. Insatsens syfte är att ge stöd och hjälp till personer som behöver

påminnelse, påpuffning för att genomföra. Insatsen används ej separat då den naturligt ingår som en del i andra insatsers utförande.

Insats för att fatta beslut

Insats för att göra val mellan olika alternativ eller att besluta att göra och även genomföra en uppgift. Insatsens syfte är att ge stöd och hjälp till personer som behöver påminnelse, påpuffning för att genomföra. Insatsen används ej separat då den naturligt ingår som en del i andra insatsers utförande.

Insats för att fokusera sin uppmärksamhet

Insatsens syfte är att stödja personen i att fokusera på en specifik sak, exempelvis genom att stänga ute störande ljud, att kunna sortera bland och avsiktligt kunna fokusera på specifika stimuli. Insatsen används ej separat då den naturligt ingår som en del i andra insatsers utförande.

Allmänna uppgifter och krav

Insats för att genomföra daglig rutin

Insats för att planera vad de dagliga rutinerna kräver såsom att beräkna tid och göra upp planer för olika aktiviteter, exempelvis veckoplanering, stöd med vardagliga rutiner med planering och genomförande, se över posten, stöd med bokning av färdtjänst, kallelser till tandläkare och sjukvård. Erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka.

Insatsen syftar även till att ge stöd att genomföra enkla eller sammansatta handlingar för att hantera och fullfölja vad de dagliga rutinerna kräver. Ingår naturligt i utförande av andra insatser.

Insats för att hantera stress och andra psykologiska krav

Insatsens syfte är att stödja de personer som behöver hjälp att hantera olika typer av situationer som kan utgöra en källa till stress för personen, hur individen reagerar och förhåller sig till dem och hur individen hanterar kravfyllda situationer. Insatsen syftar till att möta den enskildes oro och ångest samt att motivera den enskilde till att ta emot stödinsatser utifrån omvårdnadsbehov.

Insats för att hantera sitt eget beteende

Insatsen syftar till att stödja personen till att kunna anpassa sitt beteende och känslor i förhållande till olika situationer, personer eller erfarenheter. Insatsen används ej separat då den naturligt ingår som en del i andra insatsers utförande.

Kommunikation

Insats för att använda utrustning och teknik för kommunikation

Insats för att använda utrustningar, tekniker och andra medel för kommunikation såsom att ringa på telefon, skriva meddelanden och trygghetslarma. Används endast som separat insats och ingår naturligt i insatsen Daglig rutin. Erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka.

Insats för att kommunicera genom att ta emot och skriva skrivna meddelanden

Insats för att förstå ordagrann och dold innebörd i skriven text samt att uttrycka sig genom att skriva text. Exempelvis stöd med att läsa eller skriva brev, text på dator eller sms. Används endast som separat insats och ingår naturligt i insatsen Daglig rutin. Erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka.

Insats för att tala

Insats för stöd med att kunna uttrycka sig muntligen såsom att uttrycka ett faktum eller berätta något muntligen.

Insatsen används ej separat då den naturligt ingår som en del i andra insatsers utförande.

Förflyttning

Insats för att ändra grundläggande kroppsställning

Insats för att inta eller ändra kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan. Exempelvis förflyttning från säng till stol och vice versa. Insatsen används separat enbart vid förflyttning och inte tillsammans med annan insats då förflyttning naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

Insats för att lyfta och bära föremål

Insats för att lyfta upp ett föremål eller ta något från en plats till en annan såsom att ta fram saker ur skåp, hämta saker i förråd, bära en bricka eller bära kassar. Insatsen används ej separat då den naturligt ingår som en del i andra insatsers utförande.

Insats för att använda handens finmotorik

Insats för att genomföra handlingar för att hantera föremål, plocka upp, behandla och släppa dem genom att använda handen. Exempelvis att greppa mindre föremål, plocka upp saker ur en burk eller slå ett telefonnummer. Insatsen används ej separat då den naturligt ingår som en del i andra insatsers utförande.

Insats för att gå

Insats för att förflytta sig kortare sträckor inomhus, exempelvis att gå mellan olika rum i bostaden och att gå i trapp. Insatsen används separat enbart vid förflyttning och inte tillsammans med annan insats då förflyttning naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

Insats för att röra sig omkring på olika platser

Insats för att gå eller förflytta sig på olika platser som att förflytta sig inom en byggnad, mellan byggnader eller att gå runt i en stad. Innefattar även promenad/utevistelse som innebär promenad eller enbart utevistelse och inkluderar hjälp med på/och avklädning. Erbjuds vanligtvis 2 gånger/vecka. I den mån det är möjligt ska kontakt med frivilligcentralen föreslås i första hand.

Personlig vård

Insats för att tvätta och sköta delar av kroppen

Insats för att tvätta och torka sig, exempelvis tvätta händer och fötter, ansikte och hår. Kan innefatta morgon- och kvällstolett med nedre och övre personlig hygien, okomplicerad tand/ munvård, kamning, smörjning, rakning och rengöring av glasögon och hörapparat.

Erbjuds vanligtvis dagligen. Ej de dagar det erbjuds insats att tvätta hela kroppen då momenten naturligt ingår i insatsen.

Insats för att tvätta hela kroppen

Insats för att tvätta hela kroppen genom dusch/bad/helavtvättning i sängen/dusch samt hårtvätt och hårvård, nagelvård för händer, hudvård (ej HSL-insats). Avtorkning av badrum ingår som en del av insatsen.

Erbjuds vanligtvis 2 gånger/vecka.

Insats för att sköta toalettbehov

Insats för att sköta toalettbehov innebär att hantera rutiner kring toalettbesök vilket innebär förflyttning till och från toalett, byte av inkontinensskydd och hygien, tömning av kateter och stomi, tömning av fristående toalett.

Insats för att klä sig

Insats för att klä sig innebär av/påklädning, att lägga fram kläder, att planera klädsel efter väderlek samt att bädda upp sängen för sänggående.

Insats för att äta

Insats för att äta innebär att öppna flaskor och burkar, att använda bestick för att dela mat och få hjälp med att äta och dricka måltidsdryck.

Insats för att dricka

Insats för att dricka innefattar att öppna flaskor och burkar, att blanda drycker och få hjälp med att dricka. Insatsen används separat enbart vid att dricka då det naturligt ingår som en del i utförande att äta.

Insats för att sköta sin hälsa

Insatsen syftar till att hjälpa personen att sköta sin hälsa, exempelvis handräckning av läkemedel/sondmatning, träning och hämta ut receptbelagda läkemedel. Insatsen ges endast efter egenvårdsintyg från HSL-personal.

Insatsen syftar också till att följa till optiker, fotvård och frisör. Ges vanligtvis högst 1 gång var tredje månad.

Följe till regionens sjukvårdsinrättningar är inte kommunens ansvar. Insatsen kan endast beviljas när den enskilde har behov av stöd av personlig karaktär i samband med besöket, exempelvis på grund av kognitiv svikt. Beslutet ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

Insats för att se till sin egen säkerhet

Insatsen syftar till att hjälpa personen att undvika situationer som riskerar att leda till skador eller olyckor.

Insatsen kan enbart tillämpas i samband med bedömning på särskilt boende. För att insatsen ska beviljas fordras att behovet av stöd föreligger frekvent samt medför betydande konsekvenser för den enskildes vardag. Det är t.ex. inte tillräckligt att personen har svårt att se till sin säkerhet sporadiskt någon gång i veckan eftersom detta kan vara en fullt naturlig variation.

Hemliv

Insats för att skaffa varor och tjänster

Innebär hjälp att beställa varor, receptfria läkemedel och sällanvaror, planera inköp samt ringa/skicka in beställning och packa upp varor. Erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka

Insats för hemleverans av varor och tjänster

Insatsen innebär hemleverans av beställda matkassar eller hemleverans av matvaror från affär. Insatsen kan beviljas i undantagsfall om behovet ej kan tillgodoses på annat sätt och ska då särskilt motiveras, exempelvis om det inte finns leverantör som kan leverera till brukarens bostad. I de fall insatsen beviljas erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka.

Insats för att bereda måltider

Insats för att bereda enklare måltider innebär stöd med att planera, organisera, laga och servera dygnets alla måltider. Det kan innebära att värma färdiglagade huvudmål eller att tillreda enklare måltider så som frukost och kvällsfika. I insatsen ingår även stöd med att duka fram och av, att dela maten och att servera maten i rätt konsistens.

Insatsen kan kombineras med behovsbedömd matdistribution. Matdistribution erbjuds till den som på grund av särskilda kostrestriktioner inte kan införskaffa frysta färdigrätter i dagligvaruhandeln. Behovet ska styrkas från hälso- och sjukvården.

Insats för hushållsarbete

Insats för hushållsarbete innebär att diska upp efter matlagning, städa av i måltidsutrymmen och hygienutrymmen, vanlig daglig bäddning, renbäddning och vädring av sängkläder, att avlägsna avfall, hantera källsortering samt att ta hand om hemmet föremål så som att vattna blommor, ta in post och sortera och organisera bland hemmet inventarier. Insatsen erbjuds vanligtvis vid behov eller som högst 1 gång per dag.

Insats för att städa bostaden (inkl. kök)

Städning innebär normalt golvrengöring och dammtorkning i

vardagsrum och 1-2 sovrum samt rengöring i badrum och kök. Den enskilde kan välja att byta någon del av detta till olika moment från tillfälle till tillfälle, ex rengöring av köksskåp, ugn, kylskåp o frys, avtorkning av skåp och dörrposter och rengöring av hjälpmedel. Putsa fönster ingår i insatsen och erbjuds 1-2 gånger per år.

Städ erbjuds vanligtvis var tredje vecka.

Städ mer frekvent än var tredje vecka ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

Insats för att tvätta och torka kläder

Insatsen innebär tvätt i maskin, strykning av enstaka plagg, viss klädvård, lägga in tvätt i skåp utifrån de behov den enskilde har och önskar få utfört. Erbjuds vanligtvis 1 gång var tredje vecka.

Tvätt mer frekvent än var tredje vecka ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

Att engagera sig i mellanmänskliga interaktioner och relationer

Insats för sociala relationer

Insats för informella sociala relationer innebär att bryta isolering och stöd med att skapa och bibehålla sociala relationer. Insatsen syftar till att stötta enskild till eget socialt nätverk och

självständighet att ta sig till sociala aktiviteter, exempelvis genom seniortorget, mötesplats eller andra sociala aktiviteter. Erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka. I den mån det är möjligt ska kontakt med frivilligcentralen föreslås i första hand.

Insats för att engagera sig i viktiga livsområden

Insats för att engagera sig och utföra sådana uppgifter och handlingar som krävs vid utbildning, arbete, anställning och ekonomiska transaktioner.

Att engagera sig i samhällsgemenskap, socialt och medborgligt liv

Insats för samhällsgemenskap

Insats som krävs för att vara en del i samhället och engagera sig i organiserat socialt liv utanför familjen - i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv. Exempelvis engagemang i frivillig-organisationer, serviceföreningar eller andra professionella sociala organisationer. Insats för att vara involverad i religiösa och politiska aktiviteter.

Ledsagarservice ges upp till 8 timmar i månaden. Tid över 8 timmar i månaden ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

Ledsagning till regionens sjukvårdsinrättningar är inte kommunens ansvar.

Insats för rekreation och fritid

Insats för rekreation och fritid innebär hjälp för brukare som på grund av orienteringssvårigheter, otrygghet, fysiska besvär eller andra besvär har svårigheter att förflytta sig från ett ställe till ett annat, ledsagning, för att engagera sig i olika typer av aktiviteter som brukaren uppskattar. Exempelvis gå på konstutställningar, bio eller museum, sociala aktiviteter hemma eller på mötesplats.

Ledsagarservice ges upp till 8 timmar i månaden. Tid över 8 timmar i månaden ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

Ledsagning till regionens sjukvårdsinrättningar är inte kommunens ansvar.

Känsla av otrygghet

Insats för känsla av otrygghet

Tillsynsinsatser för känsla av otrygghet innebär vanligen att ringa eller digital teknik alternativt besöka den enskilde utifrån angivet trygghetsbehov. Tillsyn innebär kontakt med den enskilde utifrån angivet trygghetsbehov. I första hand genomförs tillsyn med hjälp av digital teknik, där det inte är möjligt kan tillsyn ske via fysiska besök. Tillsyn beviljas inte vid

behov av praktiskt stöd då behovet ska tillgodoses med annan insats. Tillsyn beviljas vanligtvis inte om man har larm och kan använda detta för att påkalla hjälp eller om det finns andra insatser som tillförsäkrar trygghet.

Trygghetslarm

Kan beviljas när den enskilde upplever en känsla av otrygghet.

Telefonservice

Ett telefonsamtal för att höra efter hur personen mår och/ eller för att få en kortare social pratstund. Telefonservice ges när det inte finns andra sociala eller dagliga insatser.

Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer den enskilde

Flexibel avlösning – insats utan individuell behovsprövning

Innebär avlastning för den anhörige som vårdar sin närstående som inte kan lämnas ensam hemma. Insatsen ger den anhörige möjlighet att kunna lämna hemmet för ärenden eller egen tid. Flexibel avlösning är en insats utan individuell behovsprövning och kan ges upp till 25 timmar i månaden.

Insats för avlösning i hemmet

Innebär avlastning för den anhörige som vårdar sin närstående som inte kan lämnas ensam hemma. Insatsen ger den anhörige möjlighet att kunna lämna hemmet för ärenden eller egen tid. Avlösning i hemmet ges veckans alla dagar även kvällstid. Avlösning i hemmet innebär att en person från hemtjänsten kommer hem och tar tillfälligt över omsorgsansvaret. Detta för att den anhörige skall få möjlighet till egen rekreation. Insatsen innefattar allt det som ingår i den personliga omvårdnad som utförs i hemmet.

Avlösning erbjuds alla veckans dagar, kvällstid och helger. Vanligtvis erbjuds 3 timmar i veckan. Övriga avlastande insatser ska vägas in i motiveringen. Där det är möjligt föreslås flexibel avlösning i första hand.

Tid över 3 timmar i veckan ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

Arvoderad anhörigvård

En ansökan om att en anhörig ska utföra de insatser den enskilde ansöker om skall handläggas som ett vanligt ärende. Utredning och beslut skall här även gälla prövning av de särskilda skäl som den enskilde anför och en bedömning av om skäligen levnadsförhållanden kan uppnås genom hemtjänsten som utförare. Arvoderad anhörigvård kan först bli aktuellt när den enenskildes vård- och omsorgsbehov uppnår 5 timmar i veckan och innefattar

någon del av personlig vård. Fråga om den föreslagna anhöriga kan utföra som arvoderad anhörigvårdare överlämnas till anhörigkonsulenter för bedömning.

Korttidsvistelse för avlösning av anhörig

Erbjuds personer som vårdas i hemmet av anhöriga och där den enskilde har behov av återkommande omvårdnad på boende eller dennes anhöriga behöver återkommande och regelbunden avlastning. Växelboende ges i återkommande period med 1-2 veckor per månad. För den som har återkommande vistelse mer sällan än 2 veckor per månad finns möjlighet att vistas på korttidsboende 14 dygn i sträck vid ett tillfälle per år.

Korttidsvistelse för flexibel avlösning av anhörig

Erbjuds personer som vårdas i hemmet av anhöriga och där den enskilde har behov av flexibel omvårdnad på boende eller dennes anhöriga behöver flexibel avlastning. Flexibel avlösning på korttidsboende ges med 42 dygn per kalenderår som kan nyttjas utifrån den enskilde och dennes anhöriges behov, med maximalt 7 dygn i sträck och 14 dygn i sträck vid två tillfällen per år.

Dagverksamhet

Erbjuds personer med kognitiv sjukdom eller personer som har kognitiv svikt i syfte att ge stimulerande sysselsättning och förlänga möjligheten att bo kvar i det egna hemmet. Insatsen kan ges i avlastande syfte för partner som vårdar den enskilde. Insatsen ges 1-5 dagar i veckan och ger samtidigt anhöriga avlastning.

Korttidsvistelse

Målgrupper är brukare med behov av 24-timmarstillsyn till följd av stort omvårdnadsbehov och omfattande hälso- och sjukvårdsinsatser och där insatserna inte kan tillgodoses på ett säkert sätt med punktinsatser, brukare som inte kan hantera larm, brukare som inte kan återgå till hemmet på grund av hinder i boendemiljön.

Särskilt boende

Först när det inte längre är möjligt att tillgodose behoven i det ordinära boendet, föreligger rätt till insats i form av särskilt boende. Behoven skall vara av omfattande och varaktig karaktär och behov av närhet till personal dygnet runt skall föreligga.

Särskilt boende kan beviljas då en person har ett omfattande behov av omvårdnad och/eller stöd då hemtjänstinsatser prövats men kraven på säkerhet och trygghet inte längre kan tillgodoses i det ordinära boendet och som inte kan tillgodoses inom ramen för punktinsatser.

Tilltagande fysisk svaghet kan leda till en känsla av otrygghet och social isolering, och medföra negativa konsekvenser i den enskildes dagliga livsföring. Även sådana aspekter måste beaktas vid en helhetsbedömning av frågan om den enskilde alltjämt är tillförsäkrad skäliga levnadsförhållanden vid kvarboende i den egna bostaden.

Medboende, särskilt boende

För den som har beviljats eller beviljas boende i en särskild boendeform för äldre personer ska det ingå i skäliga levnadsförhållanden att kunna fortsätta att sammanbo med sin make eller sambo oavsett om maken eller sambon har behov av att bo i ett sådant boende. Detta ska gälla under förutsättning att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett särskilt boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott.

Boendestöd

Erbjuds om den enskilde har intellektuell funktionsnedsättning, neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, psykisk ohälsa, skadligt bruk/beroende eller annan social utsatthet som medför svårigheter att utföra aktiviteter på viktiga livsområden. Boendestöd riktar sig till den som har behov av vägledande praktiskt och socialt stöd i vardagen och kan delta i utförandet. Boendestöd syftar att stärka den enskildes självständighet.